

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

XVI. 1929.

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1929.

KORTE BIJDRAGEN.

1. Doosje van den muntgewichtmaker MARTINUS DE BACQUER te Middelburg.

In mijn bijdrage over de balansmeesters, die voor de grafelijke munt van Zeeland hebben gewerkt¹⁾, omschreef ik de doosjes met goudgewicht van drie hunner, alsmede eenige losse gewichtjes van andere Zeeuwsche muntgewichtmakers.

In het begin van dit jaar gelukte het mij hier ter stede een doosje van een vierden Zeeuwschen balansmeester aan te koopen, waarvan hier de omschrijving volgt:²⁾

Het is een perenhouten doosje, van buiten met zwartsel versierd. In het midden zijn vier cirkels aangebracht op een liggenden rechthoek. De buitenrand heeft ronde versieringen. De afmetingen bedragen $158 \times 87 \times 35$ m.M. Het doosje wordt door twee haakjes gesloten.

De etiquette, zoo deze er bij heeft behoord, is verloren gegaan. Met zwarte inkt is in sierlijk schrift op de binnenzijde van het deksel geschreven: „MARTINUS DE BACQUER maeckt ende vercoopt – dese goutgewichten

¹⁾ Zie *Jaarboek* 1922, blz. 41.

²⁾ Een uitvoerige omschrijving van de blokjes kan men vinden in de *Revue belge de Numismatique*, année 1928, blz. 47.

wonende tot Middelborg — in Zeeland in de korte gisstraat; a° 1657". Tegen het deksel aan wordt dit opschrift in het doosje nog eens in het kort herhaald.

Men ziet 13 vierkante openingen, waarin 18 blokjes, terwijl de schuiflade er nog 16 bevat.

Het driekante schaalpje voert het merk van den Middelburgschen balansmeester JACOB DE NEVE — een breeden rechten ponjaard tusschen P^N — met wien onze MARTINUS van 1650—1656 heeft samengewerkt.

De gewichtjes in het doosje zijn aan de achterzijde voorzien van het eigen merk van MARTINUS DE BACQUER ¹⁾, namelijk het wapen van Zeeland in een staanden rechthoek, waarboven het burchtje van Middelburg. In het veld MDB . Het geheel door een krans omgeven.

Boven de gewichtjes respectievelijk deze bijschriften: *Holans rider*. Gewicht 9.98 gr. De halve dito. 4.98 gr. *Hong ducat*. Dubbele dukaat van Hongarije. 7 gr.

1 dukaat dito. 3.55 gr.

Roos nobl. Rozenobel en halve. Boven in het veld een R. 7.68 gr. en 3.72 gr.

Henric nob. Henricus-nobel van Engeland en halve. H op het schip. 6.85 gr. en 3.41 gr.

Souverein. Souverein van Engeland. Gekroond borstbeeld naar links. S—E in het veld. 11.14 gr.

Crusaet. Viervoudige kruisaat van Portugal.

Pistolet. Twee pistolen, enkele en halve van Spanje. 13.63, 6.82 en 3.40 gr.

Carolus. Borstbeeld van KAREL I van Engeland. Achter het hoofd een C. 9.10 gr.

1) Losse blokjes van dezen balansmaker waren reeds bekend.

Carolus. Halve en kwart. 4.57 en 2.27 gr.

Croone. Fransche kroon. 3.42 gr. De halve kroon is verloren gegaan.

In het azenschuifje een gewichtje, gestempeld met het handje van Antwerpen, waarop is ingestempeld de letter *n*.

In de schuiflade in drie rijen de volgende 16 blokjes; nos. 17 en 18 zijn niet aanwezig.

Jacobis. Halve souverein van Engeland. Gekroond borstbeeld naar rechts met scepter en wereldbol. *IR - BRI* in het veld. 2.50 gr.

Vris rider. Gouden rijder van Friesland. Ontbreekt.

In de plaats daarvan het blokje van den halven hollandschen rijder met *H* in het veld. 3.42 gr.

Gou real. Wapen met dubbelen arend op een gebloemd kruis. 5.34 gr.

Gout gul. Goudgulden van Duitschland. 3.27 gr.

Crusaet. Enkele kruisat van Portugal. 3.08 gr.

Crusaet. Stuk van twee kruisaten van Portugal. 6.12 gr.

Sittaer. (Zetelaar.) Halve Henricussouverein van Engeland. Kwart dito¹⁾.

Gekroonde vorst zittende op een troon met scepter in de linkerhand. *s - H* in het veld. 6.15 en 3.10 gr.

Albertin. Gewicht van den dubbelen Albertin. In het veld *AL - BE*. 5.15 gr.

$\frac{1}{2}$ *Albertin.* Albertin of $\frac{1}{3}$ van den dubbelen dukaat van de Aartshertogen. 2.94 gr.

Souverein. Halve en kwart souverein van Engeland met *s - E* in het veld. 5.56 en 2.78 gr.

¹⁾ Vermoedelijk de crown, want $\frac{1}{4}$ sovereigns zijn niet geslagen.

Moorsche ducaet. Hiermede wordt vermoedelijk bedoeld de dinar van Marokko van omtrent 1600. Dit goudstuk was om zijn goed gehalte overal in Europa in omloop ¹⁾. 4.62 gr.

Swaerden. Schotsche rijder of sword and sceptre piece. Met jaartal 1611. 5.13 gr.

Lanc crus. Gewicht van den kroon van Portugal, met het lange (Romeinsche) kruis. 3.57 gr.

Angelot. De blokjes van den heelen en halven angel van Engeland zijn niet aanwezig en door geen ander gewicht vervangen.

Over de werkzaamheden van MARTINUS DE BACQUER of DE BACKER aan de Zeeuwsche munt gedurende 1650—1678 leze men het artikel in de *Revue belge* of mijn bijdrage *De grafelijke munt van Zeeland in Jaarboek 1922.*

M. D. M.

II. Muntvondst te Veenendaal (Geld.) in 1928.

In October 1928 is bij den bouw van een huis in de Hoofdstraat te Veenendaal (Geld.) een pot met gouden en zilveren munten gevonden, waarvan wij de beschrijving hieronder doen volgen.

Gelderland. Gouden Kroon van 1571. Voorzijde: DOMINVS · MICHI · ADIVTOR † Gekroond wapen van FILIPPS II, met ter weerszijden P - P. (Philippus).

¹⁾ Het gewicht komt echter niet overeen. *Cat. FONROBERT* vermeldt onder no. 5635 een gouden dinar van omtrent 1611, die slechts 2.20 gram weegt. In de beeldenaars komen de Moorsche dukaten als Turksche dukaten voor.

Keerzijde: PHS · D · G · HISP · Z · REX · DUX · GEL · 15*71.
Versierd kruis, waarvan de beenen in lelien eindigen, met een roosje in het hart. Tusschen de beenen van het kruis beurtelings twee leeuwen en twee vuurstalen van de Orde van het Gulden Vlies.

Deze munt was aan Prof. VAN DER CHIJS in natura niet bekend, hij beeldt op pl. XXIV. 2 van zijn werk *De Munten der voormalige Graven en Hertogen van Gelderland* een dergelijk stuk af voor Brabant geslagen.

Volgens de muntmeestersrekening van „JACOP DIERICXSE ALEWIN tot Nyemeghen”, loopende van 25 October 1569 tot 2 September 1574, zijn er 5757 stuks voor den omloop geslagen. (v. D. CHIJS, blz. 362).

Geldersche gouden Kronen van 1572¹⁾ en 1575²⁾ waren bekend, maar het hierboven vermelde exemplaar van 1571 was tot heden bij mijn weten nog niet voorgekomen. Halve gouden Reaal met borstbeeld van FILIPS II. Bourgondische Kruisrijksdaalder 1567. Filipsdaalders van 1557 (4), 1558 (3), 1561 (2, waarvan 1 ingestempeld met den klop van Holland), 1563, 1573, 1575 (3), 1576 (3). Halve Filipsdaalders van 1562 (2), 1563, 1564 (3), 1574 en 1575. Vijfde Filipsdaalder 1566 en 1567 (2). Tiende Filipsdaalder 1571.

Holland. KAREL V meerderjarig 1515—1555. Gouden Reaal. Twee blankspenning. FILIPS II. 1555—1581. Halve gouden Reaal (4), Filipsdaalder 1557 (4), 1558, 1562

¹⁾ ROEST. *Essai de classification des monnaies du comté puis duché de Gueldre (Revue belge de Numismatique 1891—1893)*. No. 645 en 646.

²⁾ *Catalogue du Cabinet Numismatique de la Fondation TEYLER à Harlem* (deuxième édition) p. 320.

en 1563. Halve Filipsdaalder zonder jaar (4), 1573 (2, waarvan een met den klop van Holland), 1577. Vijfde Filipsdaalder zonder jaar (3), 1571 (2, waarvan een met den klop van Holland). Bourgondische Kruisrijksdaalder 1568 (4), 1569. Halve Bourgondische Kruisrijksdaalder van 1568 en 1569.

Utrecht. FILIPS II als Heer van Utrecht. Gouden Kroon van 1573. Voorzijde: DOMINVS · MIHI · ADIVTOR (muntteken van Utrecht). Gekroond wapen van FILIPS II, met ter weerszijden P - P. (Philippus).

Keerzijde: ∴ PHS · D · G · HISPA · REX · DNS · TRADOC 1573. Versierd kruis, waarvan de beenen in lelien eindigen, met een roosje in het hart. Tusschen de beenen van het kruis beurtelings twee leeuwen en twee vuurstalen. VAN DER CHILS. *de Munten der Bisschoppen van de Heerlijkheid en de Stad Utrecht* beeldt op pl. XXX een gouden Kroon van 1574 af, en beschrijft dat stuk en ook een variëteit van het zelfde jaar op blz. 274, welke stukken zich beide in het Kon. Penningkabinet bevinden. Gouden Kronen zijn verder bekend zonder jaartal¹⁾ (3 verschillende exemplaren in het Kon. Penningkabinet), van 1574 (2 verschillende exemplaren in het Kon. Penningkabinet), van 1575 (uit de in 1895 te Hulst gemaakte muntvondst, door het Kon. Penningkabinet aangekocht) en van 1580²⁾. In de verzameling P. J. B. RUYSS DE PEREZ, 21-23 Maart 1921 te Amsterdam door de firma J. SCHULMAN geveild, komt een gouden Kroon van 1573 voor (Cat. pl. I. 176), geheel gelijk aan

¹⁾ *Revue de la Numismatique belge* 1873. pl. VIII. 27, pag. 298.

²⁾ A. HEISS. *Description general de las Monedas Hispano-Christianas*. Madrid 1869. III. pl. 182. 204.

het thans gevonden exemplaar. Bourgondische Kruisrijksdaalders van 1568 (3), 1569, 1570. Filipsdaalders van 1575 (2) en 1576. Vijfde Filipsdaalders van 1571 (ingestempeld met den klop van Holland), en 1576. Tiende Filipsdaalder van 1572 (ingestempeld met den klop van Holland).

Overijssel. Halve Filipsdaalder van 1566 (3). Vijfde Filipsdaalder 1566 (2), 1567.

Brabant. FILIPS DE SCHOONE. Meerderjarig 1494—1506. Gouden Filipsgulden te Antwerpen geslagen 1499. KAREL V. 1515—1555. Halve gouden Reaal te Antwerpen geslagen zonder jaar. Zilveren Carolusgulden te Antwerpen geslagen (2) en Nieuwe zilveren Carolusgulden eveneens van Antwerpen. FILIPS II. 1555—1576. Halve gouden Reaal te Antwerpen geslagen, zonder jaartal, 3 stuks, waarvan 1 ingestempeld met den klop van Zeeland. Bourgondische Kruisrijksdaalders te Antwerpen geslagen 1567 en 1568 (2). Halve Bourgondische Kruisrijksdaalder te Antwerpen geslagen 1569. Vierde Bourgondische Kruisrijksdaalder te Antwerpen geslagen. Filipsdaalders van 1558 (7), 1561, 1562 (2), 1571, 1572, 1573 (2) en 1575 (2) te Antwerpen geslagen. Halve Filipsdaalders van 1564, 1571 (2), 1573 te Antwerpen geslagen. Vijfde Filipsdaalders van 1566 (4), 1567 (2), 1572 (3) te Antwerpen geslagen. Tiende Filipsdaalders van 1566, 1571 (6, waarvan 1 ingestempeld met den klop van Holland), 1572. Tiende Filipsdaalder 1571 te Maastricht geslagen.

Vlaanderen. FILIPS II. Halve gouden Reaal (2). Heele en halve Bourgondische Kruisrijksdaalder 1567. Filipsdaalder 1557, 1558 (4, waarvan 1 ingestempeld

met den klop van Holland). Vijfde Filipsdaalder 1564, 1566, 1571 en 1572.

Kamerrijk. MAXIMILIAAN VAN BERGEN. 1556—1570. Daalders van 1568, 1569 en 1573. Halve Daalder van 1569.

Luik. GERARD VAN GROISBEECK. 1564—1580. Daalder 1572.

Stavelot. CHRISTOPH VON MANDERSCHIED. 1546—1576. Halve Daalder 1567.

Engeland. EDWARD IV. 1461—1483. Gouden Rozenobel en gouden Angelot.

Frankrijk. FRANS I. 1515—1547. Ecu. Point secret onder de 12de letter, te Lyon geslagen. Ecu à la croissete. Point secret onder de 7de letter, te Angers geslagen.

Spanje. FERNANDO en ISABEL. 1474—1504 (1516). 4 Realen (2), 2 Realen. Reaal (7, waarvan 1 ingestempeld met den klop van Holland). CARLOS en JUANA. 1516—1555. Gouden Escudo (8). FILIPPO II. 1556—1596. 2 Escudos (3, waarvan 1 ingestempeld met den klop van Zeeland).

Brandenburg. Markgraaf ALBRECHT. † 1557. Daalder 1549.

Gulik, Kleef en Berg. WILHELM. 1539—1592. Daalder 1568.

Keulen (aartsbisdom). SALENTIN, graaf van Isenburg. 1567—1577. Dukaat 1575. Daalders van 1569, 1574 en 1575.

Mansfeld (linie te Eisleben). JOHANN GEORG I, PETER ERNST I en CHRISTOPH. 1558—1579. Daalder zonder jaartal, ingestempeld met den klop van Holland.

Saksen (Albertinische linie). AUGUST. 1553—1586.
Daalder 1573.

Rome. PIUS IV. 1559—1566. Scudo d'Oro zonder jaar.

Camerino. GIULIA DE VARANO. 1527—1538. Zecchino.

Ferrara. ALFONSO I. d'Este. 1505—1534. Scudo d'Oro.

Mantua. KAREL V. 1535—1556. Grosso met den
H. AMBROSIUS.

Napels en Sicilië. KAREL V. 1519—1554. Scudo d'Oro.

Venetië. ANDREAS GRITTI. 1523—1539. Scudo d'Oro.

Aken (stad). 1570. Daalder.

Keulen (stad). 1569. Daalder.

Het jongste stuk uit de vondst was de halve Philipsdaalder van Holland van 1577, zoodat omstreeks dien tijd de munten begraven zullen zijn. Het potje waarin zij gevonden zijn is helaas vernietigd.

v. K.

III. Prijspenningen in 1780 door J. G. HOLTZHEY ten behoeve der Augustijnen te Brugge vervaardigd.

De bekende Belgische munt- en penningkundige, de heer ALBERT VISART DE BOCARMÉ, heeft in de *Revue de Numismatique belge*, jaargang 1928, een zeer gedocumenteerde bijdrage geschreven over de zegels en medailles, die bij de Augustijnen te Brugge in gebruik zijn geweest. Er zou hier van dit artikel geen melding gemaakt behoeven te worden, ware het niet, dat in 1780 door genoemde geestelijken prijspenningen zijn uitgegeven, die door den Noord-Nederlandschen stempelsnijder J. G. HOLTZHEY zijn vervaardigd en die tot nu toe onbekend waren.

De reden, dat men zich niet tot den zeer bekwamen THEODOOR VAN BERCKEL in deze heeft gewend, moet mogelijk worden gezocht in het feit, dat VAN BERCKEL de prijspenningen voor de *collèges royaux* had vervaardigd en men wellicht vreesde, dat het dezen niet zou worden toegestaan voor het concurrerende klooster der Augustijnen te werken.

De prijspenningen, door de Augustijnen aan hunne meest verdienstelijke leerlingen uitgereikt, zijn alle van zilver. Er zijn 5 verschillende prijspenningen bekend, misschien is er nog een zesde geweest, die nog niet teruggevonden is.

Zij vertoonen alle op de voorzijde het naar rechts gewende gehelmde en gelauwerde borstbeeld van MINERVA, die een lans, versierd met een krans van bladeren, op den rechterschouder draagt.

De keerzijden van de vijf exemplaren wijken onderling in details en opschriften af. In het midden is een open veld, waarin de naam van den bekroonden leerling moest worden gegraveerd. Daaromheen takken en attributen van verschillende bewerking.

Onderaan op drie regels: PRIMO - RVDIMENTORVM MDCCLXXX.

Het jaartal, waarin de bekroning plaats had, werd er met gegraveerde cijfers aan toegevoegd.

De tweede medaille, bestemd voor de Grammaire-klasse, heeft PRIMO GRAMMATICES in het onderopschrift en wijkt in versiering der keerzijde van de vorige af.

De derde werd geschonken aan hem, die het bekwaamst in de syntaxis was geweest, wat door de woorden PRIMO SYNTAXEOS werd aangeduid.

No. 4 was voor de bekroonden in de afdeeling Dichtkunst bestemd. Men leest er dan ook PRIMO POESEOS op.

No. 5 heeft op de keerzijde bovenaan een versierd compartimentje, waarin ORNATVS ET PERSVASIO in kleine letters.

Onderaan het gewone gestempelde opschrift, thans PRIMO RHETORICES, alsmede de gegraveerde naam van den bekroonde. Het jongste, gedeeltelijk gegraveerde, jaartal is MDCCLXXXVI.

Deze penningen zijn hier te lande vrijwel onbekend en alle zeer zeldzaam.

In het winkelboek van J. G. HOLTZEY, dat de door hem tusschen 1777 en 1784 vervaardigde penningen vermeldt, wordt er geen melding van gemaakt. De fraaie MINERVA-kop zal ongetwijfeld wel door C. H. KÜCHLER gesneden zijn, die in 1779 in HOLTZEY'S dienst kwam.

M. D. M.

IV. De penning Monseigneur J. ZWIJSEN.

Volgens een relaas omtrent de wijding van Monseigneur ZWIJSEN tot bisschop in partibus infidelium van Gerra op 17 April 1842 te Tilburg, berustende in het archief van een oude Tilburgsche familie, vermeld bij „*Monseigneur JOANNES ZWIJSEN een levens- en karakterbeeld door Dr. J. H. J. M. WITLOX*”, 's-Hertogenbosch 1927, bl. 46 e.v., werd de gedenkpenning ter gelegenheid van dat feit gegraveerd door EM. LOUIS (DIRKS II. blz. 28, no. 601 en blz. 330) in den nacht vóór de plechtigheid geslagen door den kundigen ijzergieter

J. A. MERKX, wiens initialen J. A. M. op de keerzijde links in den rand te lezen zijn. Zoowel aan de aandacht van Mr. J. DIRKS als aan die van Th. M. ROEST. *Tweede Toevoegsel* op DIRKS' *Beschrijving*, waren deze initialen ontsnapt.

Behalve zilveren en tinnen bestaan er ook bronzen exemplaren.

S.

V. Portretpenningen van Prins WILLEM VAN ORANJE en CHARLOTTE DE BOURBON.

GROEN VAN PRINSTERER¹⁾ drukt op blz. 190 van zijn bekend werk een brief af zonder datum, achter een brief 8 October 1577 door CHARLOTTE DE BOURBON aan den Prins geschreven, van den volgenden inhoud:²⁾

Monsieur! Je viens de pincer pour les gentihommes quy sont près de Monsieur vostre frère, qu'y me samble leur faudroit donner quelque chose; s'il vous plaict, que je face faire en or vostre pourtraict et le mien, tout en ungne médalle, ou à par, avec les devise, vous me le menderés, et, s'y faudroit quelque petite chaîne

¹⁾ *Archives ou Correspondance inédite de la Maison d'Orange-Nassau. Recueil publié, avec autorisation de S. M. le Roi par Mr. G. GROEN VAN PRINSTERER. Première Série. Tome VI (1577—1579). Leide 1839.*

²⁾ Dr. J. J. DE GELDER vestigt in zijn artikel *Eenige nog onbekende Oranje Portretten* in de *Mededeelingen van het Nederl. Historisch Instituut te Rome VIII*, blz. 150 op dezen brief de aandacht, ten onrechte geeft hij op, dat de brief door den Prins zou zijn geschreven.

pour les pandre, de quelle valleur vous les voudriés avoir.

Deze, ongedateerde brief, is vermoedelijk in 1577 geschreven, ten minste in dat jaar heeft de Antwerpsche medailleur en goudsmid CORNELIS BLOC een fraaien portretpenning van den Prins en CHARLOTTE DE BOURBON gegoten, bij VAN LOON I. blz. 240. 1 afgebeeld, terwijl van dat zelfde jaar ook dateert een, eveneens door BLOC vervaardigde portretpenning van den Prins met op de voorzijde zijn naar rechts gewend borstbeeld, en op de keerzijde 's Prinsen symbool: het nest van den ijsvogel, dat onbeschadigd op de onstuimige zee dobbert met het omschrift: SÆVIS TRANQVILLVS IN VNDIS. De beide hierboven vermelde portretpenningen komen in drie verschillende grootten voor¹⁾, en bestaan met de jaartallen 1577, 1579 en 1580 in de omschriften.

De Prins heeft dus het voorstel van zijn gemalin aangenomen en zoowel doen vervaardigen een penning met de beide portretten „tout en ungne médale” als een penning met het devies.

De bijzonderheid, dat het ontstaan dezer fraaie en belangrijke penningen te danken is aan het door CHARLOTTE DE BOURBON aan den Prins gedaan voorstel was tot heden vrijwel onbekend.

v. K.

¹⁾ VAN LOON I. blz. 240.

Prijsvraag Penningkunde.

Directeuren van TEYLER'S Stichting en de Leden van TEYLER'S Tweede Genootschap hebben besloten voor het jaar 1929 de volgende prijsvraag uit te schrijven:

Verlangd wordt eene beschrijving der gedenkpenningen, in de Noordelijke Nederlanden vervaardigd sedert het midden der 15de eeuw tot het einde der 18de, met levensbizonderheden van de makers dier penningen.

Bedoeld wordt om voor Noord-Nederland een werk te verkrijgen, in den geest van Dr. JULIEN SIMONIS, *L'Art du Médailleux en Belgique, contributions à l'étude de son histoire depuis l'avènement de Charles le Téméraire au duché de Bourgogne, jusqu'au milieu du XVIe siècle*, Bruxelles 1900, en van de *Nouvelles contributions à l'étude de son histoire (seconde moitié du XVIe siècle)*, van denzelfden schrijver in 1904 verschenen.

Bij de beschrijving der penningen zal gevoegd moeten worden eene verwijzing naar de werken, waarin de stukken worden beschreven en afgebeeld, met de opgave van het metaal waarvan zij zijn vervaardigd, maat in millimeters en vermelding der openbare of particuliere verzameling waarin de stukken zich bevinden, of, indien de origineelen niet bekend zijn, de plaats waar van het stuk wordt melding gemaakt (bijv. veilingcatalogus,

boedelinventaris, en derg.). Wanneer van de penningen in gemakkelijk te raadplegen werken (b.v. F. VAN MIERIS, G. VAN LOON en de Vervolgen op laatstgenoemd werk) reeds goede en nauwkeurige afbeeldingen bestaan, zal de schrijver kunnen volstaan met eene beknopte, duidelijke omschrijving dier stukken, zonder gehouden te zijn deze uitgebreid te beschrijven.

Het voornemen bestaat, om het werk van eenige platen te voorzien, waarop in het bijzonder nog weinig of nimmer afgebeelde penningen zullen voorkomen. De schrijver gelieve aan te geven, welke stukken naar zijne meening voor afbeelding in aanmerking komen.

De antwoorden moeten worden ingezonden vóór of op den 1en Januari 1932, opdat zij vóór den 1sten April 1932 kunnen beoordeeld worden.

De prijs voor het best en voldoende antwoord bestaat in een gouden eerepenning, op den stempel des Genootschaps geslagen, ter innerlijke waarde van f 400.— waarbij, als buitengewone toelage, een som van f 400.— gevoegd zal worden tot tegemoetkoming in de kosten die aan de beantwoording van de vraag verbonden zijn.

De verhandelingen moeten in het Nederlandsch, Fransch, Engelsch of Hoogduitsch, met eene *Latijnsche* letter, vooral goed en leesbaar geschreven zijn door eene *andere hand, dan die van den opsteller (of met de schrijfmachine)*. Ook moeten zij vóór den bepaalden tijd *in haar geheel* worden ingezonden; geene antwoorden, waaraan eenig gedeelte bij de inlevering ontbreekt, zullen tot het dingen naar den gemelden eereprijs worden toegelaten.

Alle ingezonden stukken blijven het eigendom des

Genootschaps, dat de bekroonde verhandelingen, met of zonder vertaling, in zijne werken opneemt, zonder dat de schrijvers, anders dan met toestemming der Stichting, die mogen uitgeven. Ook behoudt het Genootschap aan zich het recht om van de niet bekroonde stukken zoodanig gebruik te maken als het raadzaam zal oordeelen, hetzij zonder of met vermelding van den naam des schrijvers; in het laatste geval echter niet zonder zijne toestemming.

Ook worden geene afschriften van de niet bekroonde stukken aan de schrijvers verleend, dan te hunnen koste. De in te zenden antwoorden moeten, zonder naam en alleen met een spreuk ondertekend, vergezeld van een verzegeld briefje dezelfde spreuk ten opschrift voerende en van binnen des schrijvers naam en woonplaats behelzende, gezonden worden *aan het Fundatiehuis van wijlen den Heer P. TEYLER VAN DER HULST te Haarlem.*

Zij, die omtrent deze Prijsvraag nog nadere inlichtingen verlangen, kunnen deze bekomen bij den Conservator van TEYLER'S Munt- en Penningkabinet, den heer A. O. VAN KERKWIJK, 's-Gravenhage, Nassau-laan 22.

BOEKBESPREKING.

Muntverslag over het jaar 1928.

Het Muntverslag over het jaar 1928 deelt mede, dat gedurende het afgelopen jaar aan 's Rijks Munt geslagen zijn 80.921.811 muntstukken, met eene nominale waarde van f 15.725.322,70. Vervaardigd werden voor Nederland 8.000.000 25-centstukken, 10.000.000 10-centstukken, 10.000.000 centen en 4.000.000 halve centen. Voor Nederlandsch Indië werden aangemunt 3.750.000 guldens, 5.000.000 halve guldens, 30.000.000 tiende guldens, 9.600.000 centen benevens 571.811 gouden dukaten voor particulieren.

Op een door den muntmeester desbetreffend verzoek is bij Resolutie van de Ministers van Financiën en Koloniën van 31 Maart en 10 April 1928 een Commissie ingesteld, die hem desgewenscht van advies zal dienen over de eischen van schoonheid en goeden smaak, waaraan voortbrengselen van 's Rijks Munt moeten voldoen. Eenige artisten werden uitgenoodigd een of meerdere schetsen, naar eigen inzicht te willen maken voor eventueel nieuw aan te munten rijksdaalders en guldens, in verband met de hermunting. Door den muntmeester is hierop, mede op aandringen van de advies-commissie, een drietal kunstenaars uitgenoodigd een voor-ontwerp te willen inzenden, onder voorwaarde, dat dit in materiaal naar eigen keuze moest zijn

gesneden, liefst op natuurlijke of dicht daarbij komende grootte en tevens van dien aard, dat daarnaar stempels vervaardigd zouden kunnen worden. De Commissie kon echter geen gunstig advies geven om, met gebruikmaking van het gebodene, verder te gaan. De muntmeester wijt de mislukking dezer pogingen aan het bezwaar, dat steeds door den kunstenaar-ontwerper rekening moet worden gehouden met het feit, dat in de muntwet zelve tot in bijzonderheden alles wat op de beide zijden der munten voorkomt, in de kleinste details is omschreven, en dringt aan op een wijziging der muntwet, waarin, met behoud van enkele hoofdelementen de verdere gedetailleerde voorschriften zullen moeten vervallen. Wanneer men ook in de munten tot uitdrukking wil brengen, wat onze tegenwoordige kunstenaars vermogen, dan zal eerst meerdere vrijheid moeten bestaan.

De medailleur C. J. VAN DER HOEF vervaardigde, in opdracht van den muntmeester, modellen voor prijspenningen, die door de Departementen worden uitgereikt. Afbeeldingen van een tweetal dezer ontwerpen zijn aan het Verslag toegevoegd. Verder werden aan 's Rijks Munt nog geslagen draagmedailles voor trouwen dienst, die door de Departementen van Defensie en Koloniën aan de Land- en Zeemacht uitgereikt worden, van dezelfde typen als de reeds meer dan een eeuw in gebruik zijnde exemplaren, maar van kleiner middellijn, een kleine draagpenning van de DE RUYTER-medaille, (het in 1907 ingestelde eereteken voor de Nederlandsche Scheepvaart) en de nieuwe belooningspenning der gemeente 's-Gravenhage, door C. J. VAN DER HOEF ontworpen. Wij vermoeden dat onze heraldici tegen de

o.i. ook uit een artistiek oogpunt weinig geslaagde leeuwen op dezen penning wel ernstige bezwaren zullen hebben.

De voor- en keerzijde van den door JAC. J. VAN GOOR ontworpen penning der Koningin WILHELMINA-Jubileumstichting te Batavia, die op de voorzijde het naar links gewende hoofd van H. M. vertoont met een latijnsch opschrift op de keerzijde beeldt het Verslag af.

Ten slotte zijn, in opdracht van het Nederl. Olympisch Comité, aan 's Rijks Munt de medailles geslagen voor de IXe Olympiade te Amsterdam met de daarvoor beschikbaar gestelde stempels, ontworpen door Prof. GIUSEPPE CASSALI te Florence.

Belangstellenden verwijzen wij nog naar Bijlage VI van het Verslag: eene opgave van de wereldproductie van goud en zilver en de waardeverhouding tusschen deze metalen van 1493 tot heden.

Verslag Kon. Penningkabinet 1928.

De lijst der in 1928 aangeworven penningen en munten is minder uitgebreid dan in vorige jaren. De Directeur geeft als oorzaak hiervoor op, dat slechts een gedeelte van het voor aankopen toegestane bedrag kon worden besteed. Er komen echter twee belangrijke munten onder de aanwinsten voor, die wij hier in het kort vermelden.

De eerste is een gouden Lam van den Luikschen bisschop JAN VAN ARKEL (1364—1378).

Het andere zeldzaam voorkomende stuk is een dukaat

van de Rijksstad Zwolle met naam en titel van keizer RUDOLF II, waarop deze met szepter en wereldbol staat afgebeeld. De voorzijde vertoont de Madonna met het Christuskind op een halve maan gezeten. Het omschrift, dat door het wapenschildje van Zwolle wordt onderbroken, luidt: Mon. aur. impe. civit. Zwollae. Deze dukaat is zeer zeldzaam. In de groote vondst van gouden munten vóór eenige jaren te Zoutelande gedaan, komen vele Overijselsche, Zwolsche en Kampener dukaten voor, zoowel van het Spaansche type als op naam van den Duitschen keizer. Een dukaat van het Madonna-type komt er niet in voor.

Onder de gedenkpenningen treffen wij vele prijzen en belooningspenningen aan, o.a. eenige betrekking hebbende op den lateren Middelburgschen geneesheer, Dr. L. J. DE MARREE, die een tijdlang conservator is geweest van de Afdeeling Vogels van het Zeeuwsch Genootschap.

Mogen de aanwinsten over 1929 belangrijker en grooter in aantal zijn.

M. D. M.

A. PATRIGNANI. *Le Medaglie di GREGORIO XVI*
(1831—1846). Roma 1929.

In dit werk worden beschreven ± 150 penningen geslagen tijdens het leven van Paus GREGORIUS XVI, meerendeels het werk van Italiaansche medailleurs. Op 6 platen wordt een aantal dezer stukken afgebeeld, terwijl een reproductie van een gekleurde gravure, den Paus ten voeten uit afbeeldende, voor het titelblad geplaatst is.

Verslag van den Secretaris.

Vergadering Zaterdag 22 Juni te Zwolle gehouden in de Groote Societeit op zijn door den voorzitter daartoe welwillend ter beschikking gestelde huiskamer. Aanwezig zijn de leden BAALE, EVELEIN, HOEFER, J. HULSHOFF POLL, HIJMANS, VAN KERKWIJK, KNOTTENBELT, MICHIELSEN, POLAK, M. SCHULMAN en VON WEILER, terwijl het candidaat-lid BEMOLT VAN LOGHUM SLATERUS de vergadering als introduc e bijwoont.

Wegens afwezigheid van den voorzitter en, daar ook de vice-voorzitter Jhr. Mr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND door verblijf in het buitenland de Vergadering niet kan presideeren, had Dr. EVELEIN zich bereid verklaard als voorzitter op te treden. Deze opent de Vergadering, heet de aanwezigen welkom en deelt de reden mede, die den Voorzitter er toe gebracht heeft zijn taak niet te vervullen.

Voorgesteld wordt door den heer HOEFER om de benoeming van een Voorzitter tot de a.s. najaars-vergadering uit te stellen en inmiddels bij den heer SNOECK aan te dringen om op zijn besluit zich niet meer als zoodanig herkiesbaar te stellen terug te komen. Daar de heer SCHARP met 1 Augustus zijn functie als penningmeester neer zal leggen, wordt den Secretaris opgedragen van af dien datum het penningmeesterschap waar te nemen en van den afgetreden Penningmeester de het Genootschap toebehoorende effecten, gelden en archiefstukken over te nemen. Op de a.s. najaars-

vergadering zal dan de benoeming van een penningmeester kunnen geschieden.

Uit het Verslag van den Conservator bleek, dat de bibliotheek behalve met de gewone vervolgwerken nog met een paar numismatische boeken was vermeerderd, de munt- en penningverzameling verkreeg geene uitbreiding. De rekening en verantwoording van den penningmeester, nagezien door de heeren J. HULSHOFF POL en MICHELSEN, werd in volkomen orde bevonden en sloot met een batig slot van f 874,23.

In plaats van Mej. M. G. A. DE MAN, die dringend verzocht had niet voor eene herbenoeming in aanmerking te komen, werd als lid van de Commissie van Redactie van het Jaarboek, op voorstel van Mej. DE MAN, de heer Mr. ERNST POLAK benoemd, terwijl de plaats van den heer SCHARP in die Commissie ingenomen werd door den heer J. HULSHOFF POL. De waarnemende voorzitter herdacht in eenige vriendelijke, waardeerende woorden het afgetreden redactielid Mej. DE MAN, die in de lange reeks van jaren, dat zij die functie vervuld heeft, als zoodanig belangrijke diensten aan het Genootschap heeft bewezen.

Voor 1930 werd f 700,— voor het Jaarboek toegestaan en een bedrag van f 50,— ten behoeve der bibliotheek.

De najaarsvergadering zal te Amsterdam gehouden worden, terwijl op voorstel van den heer HOEFER de zomervergadering op de Doorwerth zal plaats vinden.

Tot gewone leden van het Genootschap werden benoemd de buitengewone leden A. HULSHOFF POL, A. W. A. MICHELSEN en Jhr. Ir. A. C. VON WEILER, terwijl tot buitengewone leden benoemd werden de heeren W. G. BROEK te Voorburg, A. J. BEMOLT VAN LOGHUM

SLATERUS te Arnhem, H. J. G. HAITSMA MULIER te Zeist, J. H. VAN HEEK te Lonneker, G. J. KORTENBACH, te Voorburg, Dr. H. D. MAK VAN WAAY te 's-Gravenhage en Jhr. H. J. VAN MEEUWEN te 's-Gravenhage. Het overleden lid THOMAS S. MILLER te New-York werd door den voorzitter herdacht.

Een aantal belangrijke en weinig voorkomende munten en penningen zijn den leden getoond en door de bezitters toegelicht, o.a. eenige zeer zeldzame munten van Curaçao, een buitengewoon fraaie decadrachme van Syracuse, een geëmailleerde koperen plaquette met borstbeeld van LEICESTER, benevens een paar fraaie gegraveerde familiepenningen door het mede-lid van het Genootschap E. VOET JR. te Bloemendaal vervaardigd.

Op de Vergadering is een bezoek aan het Overijsselsch Geschiedkundig Museum gevolgd, waar de heer F. A. HOEFER de leden ontving en rondleidde. Een aardige serie metalen en papieren noodmunten uit den wereldoorlog, speciaal voor dit bezoek uitgesteld, werd door de leden met belangstelling bezichtigd. Hierna is een kort bezoek gebracht aan het hofje door de dames GREVE gesticht.

Vervolgens is het gezelschap naar Kampen gereden, waar de archivaressse Mej. C. J. WELCKER de leden in het oude Raadhuis ontving, waar, behalve de beroemde schouw in de oude schepenzaal, de schepenstoel en het gildezilver, vooral de belangrijke verzameling middel-eeuwsche muntstempels, met groote belangstelling bezichtigd werd. Mej. WELCKER gaf ten slotte een kort maar belangrijk overzicht van de Kamper Munt, waarover betrekkelijk weinig gepubliceerd is. Een aantal

charters, handschriften en boekwerken betreffende de stedelijke en provinciale Munt te Kampen, waren tentoongesteld."

Na afloop hebben de meeste leden zich aan een maaltijd te Zwolle vereenigd.

Zaterdag 26 October had te Amsterdam in de Industriele Club de najaarsvergadering plaats. Hier waren tegenwoordig de leden BAALE, C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, BENTINCK, VAN DIJK, EVELEIN, FONTEYN KUYPERS, HATTSMA MULIER, VAN KERKWIJK, MICHELSEN, VAN SASSE VAN YSSELT, A. SCHULMAN, SNOECK en VON WEILER.

In zijn openingswoord herdacht de voorzitter Jhr. Mr. SNOECK het onlangs overleden lid L. VIERORDT, een bekend verzamelaar van Romeinsche munten. Mededeelingen werden gedaan omtrent twee zeer zeldzame 5- en 10-thalerstukken van Brunswijk uit de 16de en 17de eeuw, gouden eerepenningen met de borstbeelden van Prins WILLEM I en CHARLOTTE VAN BOURBON door COENRAAD BLOC gegoten (zie blz. 103 van dit *Jaarboek*), een unieke gouden penning, door J. G. HOLTZHEY vervaardigd ter eere van W. J. baron BENTINCK, schout bij nacht, overleden aan een wonde bekomen in den slag bij Doggersbank in 1781, proefslagen in tin van goudstukken van 2½ Thaler, vervaardigd op last van WILLEM GUSTAAF FREDERIK, graaf BENTINCK als Heer van Inn- und Knyphausen (Zie *Jaarboek* 1914, blz. 164), een drietal Merovingische tiers de Sol's nabij Nijmegen opgegraven. Jhr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND liet een zeldzaam boekje bij de leden rondgaan: *Manuscrit dessins de Monnaies Romaines sous les 12 premiers Césars*, een 4° werkje van 147 bladzijden met zeer fraai geteekende afbeel-

dingen van Romeinsche munten, met het ex-libris van den bekenden verzamelaar VAN DAMME.

Jhr. VON WEILER toonde den leden een aantal geslagen en gegoten penningen in den laatsten tijd door de Kon. BEGEER te Voorschoten vervaardigd, waarbij werk van VAN GOOR, VAN DER HOEF, VOET en WOLBERS.

Jhr. SNOECK, aan de beurt van aftreden, werd tot voorzitter herkozen. Tot penningmeester werd benoemd de heer A. W. A. MICHELSEN, terwijl de heer H. RUD. DU MOSCH te Amsterdam tot buitengewoon lid van het Genootschap gekozen werd.

Aan de vergadering was een bezoek voorafgegaan aan het voormalige Wijnkoopersgildehuis in de Koe-straat, thans ingericht tot museum van boeken, platen, penningen en voorwerpen betreffende het wijnkoopersbedrijf, waar de eigenaar, de heer JACOBUS BOELEN, de leden ontving en omtrent gebouw en inventaris uitgebreide inlichtingen verstrekke. Een tweede bezoek gold het Museum Amstelkring met zijn belangrijke verzameling voorwerpen op den R.-K. eeredienst betrekking hebbende. Hier werden de leden rondgeleid door den penningmeester van het bestuur, den heer J. B. JANUS, en werden de verzamelingen, en wel in de eerste plaats de uitgebreide collectie penningen, met belangstelling bezichtigd.

Ten slotte is een bezoek gebracht aan de Oude Kerk, ter bezichtiging van de zich aldaar bevindende grafmonumenten.

Aan den gezamenlijken maaltijd in de Industrieele Club werd door de meeste leden ter vergadering aanwezig deel genomen.

Verslag van den Conservator der numismatische verzameling en bibliotheek.

Het jaar 1928 bracht voor de numismatische verzameling geen nieuwe aanwinsten. Niettemin blijft de behoefte aan een kleine penningkast zich gevoelen. Meerdere penningen zijn in kistjes en doosjes opgeborgen, en vragen om een passender wijze van bewaring.

De bibliotheek werd aangevuld met de gewone periodieken, welke meerendeels geregeld inkwamen. Een directe toezending der buitenlandsche tijdschriften aan mijn adres liet echter, in weerwil van de destijds door mij verzonden adresverandering, nog veel te wenschen over. Dank zij de welwillendheid van onzen vorigen conservator, den heer HAAS, werden zij door zijn bemiddeling mij doorgezonden. Ten einde een rechtstreeksche toezending te bevorderen, werden andermaal H.H. uitgevers door mij op de adresverandering attent gemaakt.

Van Z. M. den Koning van Italië mocht ik voor onze bibliotheek ontvangen het 10de deel van het *Corpus Nummorum Italicorum*, de heer A. PATRIGNANI zond een door hem samengestelde beschrijvende lijst der door paus GREGORIUS XVI geslagen gedenkpenningen, terwijl van Mej. M. G. A. DE MAN een overdruk werd ontvangen van haar publicatie in het *Jaarboek* van 1928.

Een overzicht der ingekomen boekwerken, periodieken en catalogi is opgenomen in de hierbij gevoegde lijst van aanwinsten der bibliotheek.

AANWINSTEN DER BIBLIOTHEEK.

Boeken:

Corpus Nummorum Italicorum. Vol. X. Geschenk van Z. M. VICTOR EMMANUEL III, koning van Italië.
 A. PATRIGNANI. Le Medaglie di GREGORIO XVI. (1831—1846). Roma 1929. Met portret en 6 platen. Geschenk van den Schrijver.

Tijdschriften en Overdrukken:

Maandblad van het Genealogisch-Heraldisch Genootschap: „de Nederlandsche Leeuw”. Jaargang 1928.
 Bataviaasch Genootschap: Lijsten van aanwinsten der bibliotheek van het museum, over 1928.
 Berliner Münzblätter, 1928.
 Numismatisches Litteratur Blatt, 1928.
 Numismatische Zeitschrift (Wien), 1928.
 Mitteilungen der Numismatischen Gesellschaft in Wien, 1928.
 Mitteilungen für Münzsammler, 1928.
 Proceedings of the American Numismatic Society, 1928, No. 37—38.
 Suomen museo 1927 en 1928 (XXXIV en XXXV).
 Jaarverslag 1928 van de Vereeniging voor Penningkunst te Amsterdam.
 M. G. A. DE MAN: Het voormalige Bont- en Paruyckmakersgilde te Middelburg. Overdruk uit het *Jaarboek voor Munt- en Penningkunde*, 1928.

Catalogi:

Dr. KRAUS, Braunschweig. Versteigerungskatalog, No. 3 (1928).

MATH. LEMPertz, Köln. Sammlung WILH. PIEPER, Soest.
III Theil.

CH. DUPRIEZ, Bruxelles. Monnaies et Médailles, 1928.
Brüder EGGER, Wien. Verzeichnis verkäuflicher Münzen
und Medaillen, 1928. No. 53—55.

Braunschweiger Münzverkehr, 1928, 1—2.

En kleinere catalogi van RIECHMANN, ROBERT BALL, e. a.

Nijmegen, Juli 1929.

De Conservator,

M. A. EVELEIN.

LEDENLIJST

(NOVEMBER 1929).

EERE-LEDEN.

- Z. M. VICTOR EMMANUEL III, Koning van Italië (1901)¹⁾.
Mejuffrouw MARIE G. A. DE MAN, Conservatrice van het Munt- en Penningkabinet van het Zeeuwsch Gen. der Wetenschappen, St. Pieterstraat 39, Middelburg (1917).
Jhr. Mr. A. F. O. VAN SASSE VAN YSSELT, President van het Gerechtshof, lid van den Hoogen Raad van Adel, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Oranje-Nassaulaan, 's-Hertogenbosch (1926).

GEWONE LEDEN.

- J. H. E. H. GERADTS, Burgemeester, Kasteel Aerwinkel, Postersholt (L.) (1892).
W. K. F. ZWIERZINA, Conservator van het munt- en penningkabinet van het Kon. Oudh. Genootschap, Amsterdam, Kwakersplein 3i (1895).
Jhr. Mr. M. W. SNOECK, Koestraat 8, Zwolle (1897).
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Minister van Buitenlandse Zaken, Bazarstraat 13, 's-Gravenhage (1904).
A. O. VAN KERKWIJK, Directeur van het Koninklijk Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen, Nassaulaan 22, 's-Gravenhage (1904).
Mr. E. H. HJLMANS, Officier van Justitie, Hôtel Dommering—Wisseman, Winschoten (1910).

¹⁾ Het tusschen haakjes geplaatste jaartal achter de namen, geeft het jaar van de benoeming tot lid aan.

- E. VOET JR., Busken Huetlaan 1, Bloemendaal (1911).
- CAREL J. A. BEGEER, Directeur-Generaal van de Kon. Nederl. Edelmetaalbedrijven, Groote Haesebroekscheweg 1a, Wassenaar (1911).
- Jhr. Mr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Chef van Rechtszaken N.S., Huize 't Hoogveld, Zeist (1913).
- Dr. M. A. EVELEIN, Directeur van het museum „G. M. KAM”, Bijleveldsingel 9, Nijmegen (1913).
- F. A. HOEFER, Voorzitter van „Gelre”, Hattem (1914).
- J. C. WIENECKE, Medailleur, Soestdijksche Straatweg 91B, Bilt-hoven (1916).
- H. D. DE WITT HAMER, Heerengracht 455, Amsterdam (1916).
- A. SCHULMAN, de Lairessestraat 94, Amsterdam (1917).
- M. SCHULMAN, Joh. Verhulststraat 165, Amsterdam (1917).
- J. KNOTTENBELT TZN., „Lutje Hus”, Diepenveen, bij Deventer (1918).
- Dr. M. R. J. BRINKGREVE, Directeur van de N. V. Ateliers voor Edelsmeed- en Penningkunst (voorheen Koninklijke BEGEER), Leidscheweg 149—151, Voorschoten (1924).
- J. HULSHOFF POL, Oud-lid van den Raad van Nederlandsch-Indië, van Lennepweg 6, 's-Gravenhage (1926).
- Mr. ERNST POLAK, van Hoornbeekstraat 55, 's-Gravenhage (1926).
- Mr. Dr. C. H. BAALÉ, Kantonrechter, Hôtel Corbelijn, Tiel (1926).
- A. HULSHOFF POL, Mijnningenieur, Waldeck Pymontkade 148, 's-Gravenhage (1929).
- A. W. A. MICHELSEN, Gep. Generaal-majoor titulair O. I. L., Driebergsheweg 9, Zeist (1929).
- Jhr. Ir. A. C. VON WELLER, Directeur der N. V. voorh. Koninklijke BEGEER te Voorschoten, Narcislaan 15, Wassenaar (1929).

BUITENGEWONE LEDEN.

- Jhr. H. E. RAM, Hoofd-Ingenieur van den Provincialen Waterstaat, Brigittenstraat 11, Utrecht (1894).
- Mr. C. G. J. BIJLEVELD, Conservator van het Stedelijk Museum, Hersteeg 128, Nijmegen (1896).
- Mr. H. J. D. D. ENSCHEDÉ, Aerdenhout (1896).

- C. A. VAN WOELDEREN, Burgemeester van Vlissingen, Boulevard Evertsen, Vlissingen (1899).
- Mr. J. C. P. E. MENSO, Princessegracht 32, 's-Gravenhage (1900).
- Jhr. Mr. D. F. TEIXEIRA DE MATTOS, Plein 1813, No. 4, 's-Gravenhage (1900).
- N. GILISSEN LEMAIRE, Markt 74, Maastricht (1902).
- H. J. BOEKEN JZ., Bas Backerlaan 11, Apeldoorn (1907).
- JAC. J. VAN GOOR, Medailleur, Cathrijnesingel 113, Utrecht (1907).
- C. W. H. BAARD, Directeur van het Stedelijk Museum te Amsterdam, van Baerlestraat 132, Amsterdam (1910).
- GOTTFR. H. CRONE, Jan Luykenstraat 16, Amsterdam (1911).
- Mevr. Dr. J. GOEKOOP—DE JONGH, Huize „Groot Essenburg”, Hulshorst, gemeente Ermelo (Veluwe) (1911).
- G. J. VAN OLST, Huize „Stadwijk”, Ressen, (Geld.) (1912).
- Mr. P. C. J. A. BOELES, Conservator der Penning- en Muntverzameling van het Friesch Genootschap, Harlingerstraatweg 75, Leeuwarden (1913).
- K. MEZGER, Domburg (1916).
- CHR. BEELS, Van Eeghenstraat 70, Amsterdam (1916).
- R. A. KAISER, Potgieterweg, Bloemendaal (1916).
- J. W. A. VAN VOORST VADER, Hooge Naarderweg 42, Hilversum (1916).
- Dr. H. A. FONTEYN KUYPERS, Leeraar aan de 1e H. B. S. Rotterdam, Spoor­singel 53b (1917).
- J. B. V. M. J. VAN DE MORTEL, burgemeester van Noordwijk (1917).
- ED. M. WIERSEMA, Hoendiepskade 6, Groningen (1917).
- Dr. C. HOFSTEDÉ DE GROOT, Oud-Directeur van 's Rijks Prentenkabinet, Lange Voorhout 94, 's-Gravenhage (1919).
- Jonkvrouwe C. ENGELÉN, Conservatrice van het Museum van Oudheden te Zutphen, Coehoornsingel 24, Zutphen (1919).
- DIRK KUIPERS, Statenplein 5, 's-Gravenhage (1920).
- J. L. RICHEL, Burgemeester van Borsselle (Zeel.) (1920).
- H. J. M. EBELING, Gemeente-Archivaris, Choorstraat 14, 's-Hertogenbosch (1921).
- Dr. D. DE MAN, Wetenschappelijk assistent Kon. Penningkabinet, Emmastraat 1 E, 's-Gravenhage (1921).

- Mr. ED. PHILIPS, Advocaat en procureur, Jan van Nassastraat 20, 's-Gravenhage (1921).
- P. VISSER AZN., Uitgever, Zijlweg 83, Haarlem (1921).
- Mej. M. H. BOTTENHEIM, van Eeghenstraat 79, Amsterdam (1922).
- G. M. KAM, Antonie Duyckstraat 101, 's-Gravenhage (1923).
- A. J. L. JUTEN, Scheikundig Ingenieur, Bergen op Zoom (1923).
- A. VAN DER WIEL, Park Paaschberg 2, Ede (Geld.) (1923).
- JOH. A. ALSBACH, Muziekuitgever, Stadhouderskade 62, Amsterdam (1924).
- G. J. J. VERDAM, Electr. technisch Ingenieur, Parkstraat 83, 's-Gravenhage (1924).
- W. H. F. G. graaf VAN ALDENBURG—BENTINCK, Amerongen (1924).
- G. C. E. VAN DAALEN, Gep. Luit.-Generaal, Laan van Meerdervoort 290, 's-Gravenhage (1924).
- Mej. R. M. WICHERS WIERDSMA, Villa „Het Maereltje”, Domburg (1925).
- A. D. ZUR MÜHLEN JR., Wassenaarsche kade 22, 's-Gravenhage 1925).
- A. H. DRIJFHOUT VAN HOFF, Kapitein der artillerie, Rijnsburgerweg 147, Leiden (1926).
- C. G. VATTIER KRAANE, Voorzitter der Vereeniging voor Penningkunst, Heerengracht 548, Amsterdam (1926).
- NANNE OTTEMA, Notaris, Prins Hendrikstraat, Leeuwarden (1926).
- Mr. J. P. W. A. SMIT, Rijks-archivaris, Peperstraat 35, 's-Hertogenbosch (1926).
- H. M. VAN DIJK, Staalkade 7, Amsterdam (1927).
- H. G. VAN GROL, Conservator van het Museum van Oudheden, Vlissingen, Boulevard de Ruyter 78 (1927).
- H. H. THEUNISSE, Bloemendaalsche Weg 239, Overveen (1927).
- C. J. J. BLUSSÉ, Drimmelen (N.-Br.) (1928).
- A. WEVERS, Enschedé (1928).
- A. J. BEMOLT VAN LOGHUM SLATERUS, Utrechtsche Weg 72, Arnhem (1929).
- W. G. BROEK, Oud Hoofdcommies Posterijen en Telegrafie in Ned. Indië, Oosteinde 25, Voorburg (1929).

- H. RUD. DU MOSCH, Onder-Voorzitter van de Amsterdamsche Kamer van Koophandel, Voorzitter van de Holl. Afd. der Internat. Kamer van Koophandel Amsterdam (1929).
- H. J. G. HAITSMA MULIER, Directeur der N. V. Het Buitenverblijf in Nederland, Corresp. der Ned. Bank, Krullelaan 32, Zeist (1929).
- J. H. VAN HEEK, „het Roessingh'', Lonneker (1929).
- G. J. KORTENBACH, Bouwkundig ambtenaar 1e klasse bij de Rijksgebouwendienst, Parkweg 85, Voorburg (1929).
- Dr. H. D. MAK VAN WAAY, Geneesheer, Willem de Zwijgerlaan 36, 's-Gravenhage (1929).
- Jhr. H. J. VAN MEEUWEN, Bezuïdenhout 60, 's-Gravenhage (1929).

BUITENLANDSCHE LEDEN.

- ALBERT VISART DE BOCARMÉ, Rue St. Jean 18, Bruges (1894).
- GEORGE MACDONALD, Learmonth Gardens 17, Edinburgh (1903).
- L. FORRER, London S.W.I. 5, 6, 7 King Street St. James's (1904).
- HOWLAND WOOD, Curator of the American Numismatic Society, Broadway between 155th and 156th Street, New-York. (1920).
- F. C. DOUGLAS BOYD, 18th Street 45 West, New-York (1923).
- * ¹⁾ JULIUS GUTTAG, Exchange Place 16—18, New-York (1923).
- *EDW. T. NEWELL, President American Numismatic Society, 156th Street West of Broadway, New-York (1923).
- J. M. SWANSON, medallist, 22 Camp Street, Newark, New Jersey (1923).
- *ELLIOT SMITH, 26th Street and East River, New-York (1923).
- *MORITZ WORMSER, Fifth Avenue 95, New-York (1923).
- *F. A. LIVINGSTON, 2870 Heath Avenue, New-York City (1924).
- ROBERT ROBERTSON, 140. 33^d Street, Brooklyn, New-York (1925).
- SYDNEY PHILIP NOE, Librarian of the American Numismatic Society, Broodway between 155th and 156th. Street, New-York City (1925).
- *WAYTE RAYMOND, Park Avenue 489, New-York City (1926).

1) De leden, voor wier namen een * staat, zijn leden voor het leven.

INHOUD.

	Blz.
De gouden munten (mas) van Noord-Sumatra, door J. HULSHOFF POL	1
Over den gildepenny van de Wollenlakenkoopers en -Snijders en over de penningen van de Zijde- lakenkoopers en Kramers te Middelburg, door Mej. M. G. A. DE MAN	33
Een Franeker Noodmunt uit 1573—1577?, door Mr. ERNST POLAK	66
De Kronenthaler, door A. W. A. MICHELSEN	73
De Penning geslagen ter herinnering aan het zesde eeuwfeest der Illustre Lieve Vrouwe Broeder- schap 1918	89
Korte Bijdragen	92
I. Doosje van den Muntgewichtmaker MARTINUS DE BACQUER te Middelburg. II. Muntvondst te Veenendaal (Geld.) in 1928. III. Prijspenningen in 1780 door J. G. HOLZHEY ten behoeve der Augustijnen te Brugge vervaardigd. IV. De penning Monseigneur J. ZWIJSSEN. V. Portretpenningen van Prins WILLEM VAN ORANJE en CHARLOTTE DE BOURBON.	
Prijsvraag Penningkunde	105
Boekbespreking	108
Verslag van den Secretaris	112
Verslag van den Conservator der numismatische verzameling en bibliotheek	117
Ledenlijst	120
